

SLOVENSKI NAROD

Izjave vsak dan popoldne, izvenredne med tedne in praznike. — Inzerati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzerati ni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knjižna ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Enalova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Ob začetku šolskega leta

(Roditeljem v predvaru.)

Vpisi na ljubljanskih srednjih, mešarskih in strokovnih šolah so pri kraju. Dotok učencev in učenk, zlasti v srednješolske zavode je letos izredno velik. Tako morajo n. pr. na prvi humanistični gimnazij in na drugi realni gimnaziji v dveh ali treh razredih otvoriti več manj kot štiri paralele.

Enake razmere vladajo tudi v drugih zavodih. Nekoliko slabše so zasedene strokovne šole.

Gornja prenapolnjenost srednješolskih zavodov, to je jasno kot beli dan, vsebuje marsikatero nevarnost. Res je razveseljivo, da pošilja naš narod v tako obsežnem številu svojo mladino v srednješolske zavode in da ji hoče na ta način omogočiti dostop do višje izobrazbe. V tem stremilju tiči brez dvoma zelo dragocena kultura dobrine, ki je ne smemo podcenjevati.

Na drugi strani pa tudi ne smemo pozabiti na glavno vprašanje: kam po tem z vsoto mladino? Večini teh di pred očmi zavilna uradniška kariera svoje deče, torej več ali manj udobno življenje, s stalno plačo, pokojnino in socialnim uvelodom, ki ga je imel in ki ga bo še enkrat zavzel uradniški stan.

Tu pa tiči usodna zmošta. Dobro je, da nanjo opozarjamo že sedaj, ko je mogoče usmeriti izobrazbo naše deče v drugo pravico, ki bo v večini slučajev idealnejša in koristnejša, kakor pa je takozv. uradniška kariera.

Kader državne uradništva je že danes prenapolnjen. Gotovo je, da pride, čim vpletemo zlato valuto, še do mnogih in izdatnih uradniških redukcij, ker se bo pri zlati valuti in zlatih državnih proračunih mnogo jasneje videla prenapolnjenost naših državnih uradov v neobstojnih in nadomestljivih močeh. Izgledi uradniških karier so torej že danes minimalni.

Pač pa je treba misliti na razmah jugoslovenskega gospodarskega in tehničnega življenja, torej na poklice, ki zahtevajo strokovno izobrazbo. V vseh teh poklih ho nastopila šele prava konjunktura. Naravnost zlate eksistence se odpirajo tistim, ki se na praktične, gospodarske in tehnične poklice temeljito pripravljajo in ki družijo svoje specialno strokovno znanje s široko splošno izobrazbo. V Nemčiji, kjer vladajo v tem oziroma naravnost vzorne razmere in kjer je doseženo obrtništvo n. pr. naravnost idealno višino, vedo stari prav dobro, koliko zaleže n. pr. v obrti splošna izobrazba. Zato najdemo prav čisto med tamošnjimi obrtniki močeno splošno srednješolsko izobrazbo.

Tudi pri nas je čas, da opustimo staromodni ideal o idealni uradniški karieri in da mislimo predvsem na praktične, obrtne, gospodarske in tehnične poklice in da želimo svojim otrokom res prave, sigurne, udobne in samostalne eksistence!

Ta preorientacija mora priti ravno v Sloveniji najprej! Ker gorje naši mladini, če bo na tisoče zapuščala sredje in enake šole ter čakala na uradniško kariero, dočim bo ta stan popolnoma prenapolnjen in bo radi tega ostala na cedilu radi nepriljubljenosti za praktične poklice! V najkrajšem času bodo tudi uradniška mesta po ostalih krajih naše države popolnoma zasedena. Slovenski človek, ki bo zastopil šolo, ne bo mogel niti na jug, ker bo tudi tam že vse zasedeno. Pač pa bo velika eksistenčna pot na jug odprta vsem praktičnim poklicem, obrtom, gospodarskim panogam, tehničnemu delavstvu oziroma! Tu leže eksistence, tu se odpira bodočnost slovenske omladine! Naši roditelji morajo spoznati to pot praktičnih in gospodarskih poklicev ter izobrazbo svojih otrok usmerjati tako, da bo na eni strani ekstenzivna in globoka, kakor srednješolska izobrazba, po drugi strani pa praktična!

Zato kličemo slovenskim roditeljem: pazite, katere poklice izbirate svojim deč, razmišljajte pravočasno in vpoštevajte vestno in zavedno momente njihove bodoče poklicne sreče!

Splošna francosko-španska grenziva v Maroku

— Pariz, 4. septembra. Po vestih iz Maroka se je pričela splošna ofenziva francoskih in španskih čet z velikim obsevanjem južno in vzhodno od Alhucemasa. Izkrcaje francoskih in španskih čet se je izvršilo pod varstvom velikega števila bojnih ladij. Španske čete so pričele z ofenzivo tudi v odseku Melile.

Socijalna politika RR vlade

Znižanje rudarskih plač. — Spor z delavci v Steinbeisovem podjetju. — Zasebniki slede vladnemu vzgladu.

— Sarajevo, 4. sept. (Izv.) V vseh rudnikih, ki stoji pod upravo sarajevske rudarske direkcije, je izvršena ureditev plač na podlagi naredbe ministrstva za šume in rudnike, ki je zadnji čas nekoliko popustilo nepravilnim zahtevam rudarjev. Nova ureditev plač je bila delavcem objavljena ter je stopila v veljavo s 1. t. m. Po njeni ureditvi znaša dnevna mezda za neženjenega rudarja 50 Din, med tem ko je preje znašala 49 Din. Rudar brez otrok bo dobival 53 Din, prej pa je dobival 55 Din. Rudarji z otroci dobivajo splošno manjšo plačo kakor prej. To znižanje je zlasti občutno za delavce z velikim številom otrok. Z novo ureditvijo je prikrasanih 30 % delavcev, med tem ko je 30 % plača malenkostno povišana. V Varešu, Zenici in Banjiluki so se vršili protestni shodi, vendar pa ni došlo do izgrediv.

— Drvar, 4. sept. V sled posredovanja sarajevske Delavske zbornice je došlo do sporazuma med upravo Steinbeisovega podjetja in delavci. Kakor znano, je pred nekoliko dnevi skušalo ravnanstvo s silo izgnati delavce, ki niso hoteli pristati na znižanje plač.

— Teslić, 4. sept. »Destilacija drva«, d. d., je sporočila delavskim zastopnikom, da mora radi slabe konjunktore znižati delavcem plače in ukiniti kolektivno pogodbo.

— Bainsu. Ali pride do sestanka med Radićem in Pašićem, še ni gotovo. V radikalnih krogih se namreč izjavlja, da bržkone tudi tokrat ne pride do sestanka med obema voditeljema vladnih strank. V času odsotnosti bo nadomestoval St. Radića v vodstvu stranke Dr. Maček.

Po vestih iz Eviana je Pašićovo zdravje zelo povoljno. Pašić se ima vrniti v Beograd vsekakor še pred odhodom kraljeve dvojice ter vlade na svečanosti v Črnogorju ter na poset Dalmacije, ker se Pašić namerava udeležiti teh slovesnosti.

Stepan Radić na potu v Ženevo

Sestanek Stepana Radića in Pašića. — Povratek Pašića v Beograd.

— Beograd, 4. septembra (Izv.) Za danes se pričakuje seja ministrskega sveta, katere naj bi se udeležili vsi državni podtajniki razen dr. Krnjevića, ki je sredi odpotoval v Zagreb, odkoder odpotuje s Stepanom Radićem v Ženevo. V Zagreb je odpotoval sredi tudi minister agrarne reforme Pavle Radić, da se s St. Radićem prisetuje o raznih strankarskih vprašanjih pred njegovim odhodom v Ženevo. St. Radić in dr. Krnjević odpotujeta danes v Ženevo ter se ima St. Radić po nekaterih vesteh sestati jutri s Pašićem v Evian les

Bainsu. Ali pride do sestanka med Radićem in Pašićem, še ni gotovo. V radikalnih krogih se namreč izjavlja, da bržkone tudi tokrat ne pride do sestanka med obema voditeljema vladnih strank. V času odsotnosti bo nadomestoval St. Radića v vodstvu stranke Dr. Maček.

Po vestih iz Eviana je Pašićovo zdravje zelo povoljno. Pašić se ima vrniti v Beograd vsekakor še pred odhodom kraljeve dvojice ter vlade na svečanosti v Črnogorju ter na poset Dalmacije, ker se Pašić namerava udeležiti teh slovesnosti.

Akcija za zjedinenje opozicije

Fuzija Hrvatske zajednice z Davidovićevo stranko. — Popolna likvidacija hrvatskega vprašanja.

— Beograd, 4. septembra. (Izv.) V političnih krogih se mnogo govori o vestih združenja radikalne in Radićeve stranke v skupno stranko, na drugi strani pa o združenju Davidovićeve in muslimanske stranke. V tem oziroma se smatrajo za pomembne izjave prvaka muslimanske stranke posl. Salha Bajlica na Davidovićevo konferencijo v Dubrovniku, kakor tudi namera posl. dr. Marinkovića, da se sestane v Splitu z dr. Trumbićem. Govori se, da se del Hrvatske zajednice in nekateri disidenti Radićeve stranke programatično in taktično zelo približujejo Davidovićevi stranki in da bi moglo priti do značilnih prestopov iz ene v drugo stranko. V tej smeri se opaža zlasti upliv disidentov HSS, predvsem skupine Jagatić, Urojić in Miklavčić, ki se vedno bolj odkrito izjavljajo proti republikanstvu. Govori se, da iščejo Hrvatska zajednica in ostale skupine podlago za skupno delo, ki bi bila sprejemljiva za vse skupine in stranke, ter da bi ta podlaga mogla biti Marinkovićeve načrti o širokih samoupravih. Ako bi došlo do uresničenja teh kombinacij, bi bilo po mnenju političnih krogov definitivno likvidirano na vseh črtah hrvatsko vprašanje. V tej smeri je tudi zelo značilno, da zajedničarji in njihovi voditelji nič več ne govorijo o avtonomiji, federaciji in sličnih vprašanjih, ki so tvorila dosedaj glavne vodilne motive njihove politike, pač pa naglašajo predvsem samo potrebo revizije ustave.

— Beograd, 4. septembra. (Izv.) Odnosili med raznimi strankami dobivajo z vsakim dnem novo obliko. Z ozirom na to se

more reči, da bomo do jeseni dobili precej novih formacij. Vprašanje fuzije Davidovićeve in muslimanske stranke dobiva čimdalje bolj konkretno obliko. Muslimanski posl. Bajlić je poročal v demokratskem klubu o razpoložanju med ljudstvom. Bajlić je v svojem poročilu izjavil, da je JMO pripravljena opustiti svoje versko stališče, ker so odpadli za to vsi razlogi, istotako pa ne čuti JMO več potrebe, da bi se zavzemala za begovska veleposredstva v Bosni, ker je z agrarno reformo to vprašanje definitivno rešeno. Poleg tega je Bajlić naglašal, da sili novonastali položaj bosanske muslimane k čim ožjemu sodelovanju z Davidovićevo stranko in da so odnosi med obema strankama povsem prijateljski in prisrčni. Zbližanje med obema strankama obstoji in ga ničesar ne ovira, če pa se bo fuzija muslimanske in Davidovićeve stranke izvršila v kak drugi obliki, je to samo vprašanje političnih računov. Poročilo posl. Bajlića je bilo v demokratskem klubu sprejeto z velikim zadovoljstvom.

— Beograd, 4. septembra. (Izv.) »Politika« prinaša v poročilu pod naslovom »Nov blok« verzijo o možnosti fuzije med Davidovićevo in muslimansko stranko ter Hrvatsko zajednico. »Politika« pravi, da ni izključena možnost, da se osnuje nov opozicijski blok na mnogo lažji podlagi in da bi v ta blok stopila poleg Davidovićeve in muslimanov tudi Hrvatska zajednica, ki je v svojem programu črtala vsa plemenska in separatistična vprašanja ter obdržala samo načelo revizije ustave.

Pogajanja o varnostnem paktu

Izjava nemškega strokovnjaka. — Porenjsko vprašanje. — Posvetovanja treh zunanjih ministrov.

— London, 4. septembra. (Izv.) Nemški juristični strokovnjak dr. Gauss je na konferenci pravnikov izjavil, da mora ostati odločitev o sankcijah v Vzhodni Evropi in v Porenju popolnoma pridržana Zvezi narodov, da se prepreči ponovitev posameznih akcij. Nemčija bi želela tudi sodelovanje Anglije v slučaju novo nameravane okupacije. Vsaka akcija Francije proti Nemčiji naj bi se izvedla šele po pravem postopanju pred Zvezo narodov. Razsodba naj bi imela samo pravnopolitični značaj.

— London, 4. septembra. (Izv.) Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« poroča o dosedanjih sejah pravnih strokovnjakov, glede katerih doslej še ni bil izdan noben komunikat, da so bile vse čisto pravnega značaja. Mnenja pravnikov so se zblížala v zadevi porenjskega pakta. Dr. Gauss je predlagal gotove tehnične izpremembe posameznih določb, ki se nanašajo na gotove napade. Belgijski strokovnjaki so se

strinjali z angleškimi, da si nobena velesila, niti Nemčija in niti Anglija, ne sme prisvajati pravice, samolastno izreči, kdaj je po hod preko demilitariziranega porenjskega pa su upravičen. Tako odločitev mora biti vsekakor pridržana Zvezi narodov.

— Zeneva, 4. septembra. (Izv.) O posvetovanjih, ki so se vršila v sredo med Briandom, Chamberlainom in Vanderveldom, se je belgijski zunanji minister izrazil zelo zadovoljivo. Razpravljalo se je o temeljnih načelih varnostnega pakta. Med vlado v Parizu, Londonu in Bruslju vlada popolno soglasje in so pripravljene pogajati se z berlinsko vlado, da se doseže ugodna zaključitev varnostnega pakta. Besedilo pakta, ki se izdeluje v Londonu, se nikakor ne namerava Nemčiji vsiliti. Vandervelde je opozarjal predvsem na važnost tega dejstva. Besedilo ne bo tako, da bi ga morala Nemčija sprejeti ali pa odkloniti. Nemčiji bo dana prilika za pogajanja, pri katerih

Spor med radićevci in radikali radi uradniškega vprašanja

— Beograd, 4. sept. (Izv.) Po informacijah vašega dopisnika se ministrski predsednik Pašić vrne v Beograd čez 10 dni. Pašić bo skrajšal svoje bivanje v inozemstvu radi velikega števila nerešenih vprašanj med člani vladne večine. V tem oziru se naglašajo zlasti uradniško vprašanje, glede katerega radikali niso pripravljeno ustreči željam radićevcev, ki zahtevajo zlasti v Hrvatski in Slavoniji veliko število izprememb. Radićevci ne žele samo, da bi se preganjali uradniki, ki so pristali SDS, temveč zahtevajo tudi odstavitve in premeščanje srbskega uradništva. Temu se upira zlasti notranji minister Boža Maksimović, proti kateremu kažejo radićevci odkrito svojo nezadovoljstvo. Zato bo notranji minister Boža Maksimović odpotoval v ponedeljek v Zagreb, da stopi v stik z radićevci in spozna njihove želje in v koliko jim je mogoče ustroči.

Jamstvo za neodvisnost Avstrije

— Berlin, 4. septembra. (Izv.) Po vestih iz Zeneve stoji v ospredju konference odločitve komisarija Zveze narodov Dr. Zimmermanna, pritegnitev Avstrije k varnostnemu paktu in poročilo obeh strokovnjakov o položaju v Avstriji. V Zenevi so mnenja, da bo to poročilo podalo primerno podlago političnim in finančnim načrtom, ki naj bi preprečili ali pa odgodili priključitev Avstrije k Nemčiji. Zdi se, da stremi avstrijska diplomacija za tem, da bi se rešilo avstrijsko vprašanje brez Nemčije in da bi se Avstrija pritegnila k varnostnemu paktu. Ako bi se soudeležba Avstrija s popolno odgovorjo priključitvi izjavila vsed angleškega odpora, je mogoče, da pride do varnostnega pakta med Francijo, Anglijo in Malo antanto, ki bi jamčila avstrijsko neodvisnost. Z ozirom na to, da tudi v Ameriki niso naklonjeni priključitvi, bi tvorilo poročilo strokovnjakov najugodnejšo podlago za vse te načrte. Predvsem se bo razpravljalo o načelnem vprašanju, ali naj se smatra nujno ureditev avstrijskega carinskega in gospodarskega vprašanja kot končnoveljavno politično priznanje samostojnosti Avstrije ali pa samo kot pomoč do trenutka, v katerem bi nudili politični položaj večjo možnost za končnoveljavno odločitev. Vsekakor se pripelje bližnjim pogajanjem o avstrijskih razmerah večji pomen kakor pa sanacijskim pogajanjem leta 1922. Na zasedanju Zveze narodov bo prišlo do važnih sklepov, ki bodo odločilni za avstrijsko gospodarstvo.

SVETOZAR PRIBIČEVIĆ V ŠIBENIKU

— Šibenik, 4. septembra. (Izv.) Sroči sta dospela semkaj Svetozar Pribičević in dr. Grisić, ki sta imela s svojimi pristavci dobro obiskano konferenco. Danes odpotujeta v Knin, kjer se bo vršil v nedeljo velik shod SDS. Iz raznih mest Dalmacije dobiva Svetozar Pribičević povabila za prireditev teh shodov, vendar pa je nemogoče ustreči vsem tem prošnjam, ker mora Pribičević odpotovati po določenem vzporedu v Liko.

PROSLAVA PRESTOLONASLEDNIKOVEGA ROJSTNEGA DNE

— Beograd, 4. septembra. (Izv.) V nedeljo 6. t. m. se bo po vsej državi slovesno proslavil rojstni dan prestolonaslednika. Po vseh cerkvah se bodo vršile svečanostne službe božje. Velike svečanosti se bodo vršile v Selcih, kjer biva sedaj prestolonaslednik. V Beogradu se bo vršila povodom njegovega rojstnega dne svečana služba božja v saborni cerkvi ob 10. dopoldne.

RAZPRODAJA V AHILEJONU NA KRFU

— Rim, 4. septembra. Tukašnje grško poslanstvo objavlja, da se bo vršila 27. in 28. oktobra razprodaja razkošnega pohištva v Ahilejonu na Krfu, bivši rezidenčni pokojne cesarice Elizabete, kasneje last nemškega cesarja Viljama.

GRŠKA PRED NOVIM PREVRATOM

— Beograd, 4. septembra. Iz Aten poročajo, da se v krogih grške vojske opaža veliko vznemirjenje, ker je več višjih oficirjev zaprosilo za upokojitev, med njimi general Lanetas, poveljnik I. armadnega zbora in inšpektor topništva. Oficirji so nezadovoljni s politiko Pangalosove vlade in se čujejo glasovi, da pripravljajo general Kondilis nov državni prevrat.

Prosvetni minister o ukinjenju zasebnih učiteljšč

— Beograd, 4. septembra. (Izv.) »Slovenec« je poročal te dni, da je posl. Smodej izpovedal pri prosvetnem ministru Velji Vukićeviću, da se bo na zasebnih samostanskih učiteljščih v Ljubljani in v Mariboru pook nadaljeval v doseganju obsegu in s pravico javnosti. Vašemu dopisniku je danes dopoldne prosvetni minister Velji Vukićević izjavil z ozirom na to vest, da so mu klerikalci sporočili, da absolutne gojenke teh šol ne reflektirajo na državno učiteljško službo. Zaradi tega izjavlja prosvetni minister Vukićević, da te absolutne gojenke nimajo pravice reflektirati na državno službo in da morejo poučevati samo kot zasebne učiteljice.

RAZVELJAVLJENA ZAPLENITEV LISTA

— Sarajevo, 4. septembra. Včerajšnja številka »Slobodne štampce«, ki je bila za plemenjena, se je zopet vrnila izdajateljcem, ker okrožno sodišče ni potrdilo prepovedi. Izdajatelji nameravajo sedaj zahtevati odškodnino.

ZAPRISEŽENI DRŽAVNI PODTAJNIKI

Včeraj ob 16. so bili zapriseženi v prisotnosti zastopnika ministrskega predsednika Marka Gjuričiča državni podtajniki, in sicer: radikalna Bora Milovanović ter Lazar Šuvaković v ministrstvu agrarne reforme, radikal Andra Kujundžić v ministrstvu za šume in rudnike, radićevac Josip Pasarić v ministrstvu prosvete, radićevac Mirko Neudorfer v ministrstvu financ in radićevac dr. Juraj Krnjević v ministrstvu za socialno politiko. Radi boleznimi ni bil zaprisežen radikalni podtajnik v ministrstvu agrarne reforme dr. Vlada Andrić.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.
LESNI TRG
Testoni monte, 53 vagonov: denar 550, blago 550, zaključek 550; madiři 75-220 od 4-8 m l. II, III, Ico mela: denar 575; črni bor-bordonaži 3-8 m dolžine, 30-30-50-50, fob. Gruz: blago 650, bukova drva 1 m dolžine, suha, fco Podbrdo: denar 22.
Žitni trg:
Pšenica bačka fco, naklad. post, blago 250, pšenica domača fco. Ljublj., denar 255, oves slav. par. Ljublj., količina 30 qu, denar 170, blago 170, zaključek 170, koruza slav. par. Ljublj., količina 70 qu, denar 216, blago 216, zaključek 216, koruza slav. fco. Postojna transa, količina 100 qu, denar 224, blago 226, zaključek 224, laneno seme fco. Ljublj., denar 540, fišol mandolon, bn fco. Postojna transa, količina 1 vag., denar 375, blago 385, zaključek 375.
EFEKTI
7% inv. pos. iz l. 1921: denar 77; Celjska posojilnica d. d.: denar 201, blago 204; Ljubljanska kreditna banka: denar 225, blago 240; Merkantilna banka: denar 101, blago 102, zaključek 101; Prva hrvatska štedionica: denar 914; Kreditni zavod: denar 175, blago 185; Stavbena d. d.: denar 165, blago 180; Strojne tovarne in livarne: denar 81; Trboveljska premogokopna družba: blago 360; Združene papirnice: denar 120; Nihag d. d.: denar 38; 4 1/2% kom. zad. drž. banke denar 20, blago 25; 4 1/2% zast. l. kr. drž. banke: denar 20, blago 25.

Zagrebska borza.

Dne 4. septembra. — Sprejeto ob 13.
Devize: Curih 10.84-10.92, Praga 166.85-167.85, Pariz 263.50-267.50, Newyork 55.92-56.52, London 272.23-274.23, Trst 224.10-226.50, Berlin 13.333-13.433, Dunaj 0.07891-0.07991.
Valute: dolar 55.25-55.85.
Efekti:
7 odstot. invest. posoj. 1921 79, 2 in pol odstot. drž. rente za ratnu štetu 298.50-299.50, Ljubljanska kreditna 225, Hrvatska oskromptna banka 123-124, Kreditna banka, Zgb. 123-125, Hipotekarna banka 72.50-73, Jugobanka 105-106, Prašedionica 912.50-917.50, Slavenska banka 65-66, Eksploatacija 49-49.50, Drava d. d. Osiječ 185, Sečerana, Osiječ 495-500, Isis d. d. 62, Nihag 40, Gutman 425-435, Slavetska 165, Slavonija 50-51, Trboveljska 355-360, Union, paromlin 415-425, Vevče 120.
Inozemske borze.
— Curih, 4. sept. Borza: Beograd 9.20, Pariz 24.25, London 25.02, Newyork 617.50, Milan 20.65, Praga 15.22, Dunaj 0.007295, Berlin 1.23-1.25.
— Trst, 4. sept. Predborza: Beograd 44.40-44.50, Pariz 117.75-118, London 121.40-121.60, Newyork 25.075-25.125, Dunaj 0.0350-0.0360.

Politika Zedinjenih držav

Šef zapadno - evropskega oddelka severoameriškega državnega departementa William R. Castle je imel v Institutu za Politiko govor o politiki Zedinjenih držav. Iz njega je brezdvomno odsevalo tudi osebno soglasje predsednika Coolidgea. Castle pravi: Ameriška vlada si je brez odloga začetkom prizadevala pospeševati mir, in sicer tak, ki bi bil trajen in bi slonel na sočutnem razumevanju skupnih problemov in na priznavanju nacionalnih pravic. Ta politika pa mora ostati ameriška in mora sloneti na temeljnih interesih Zedinjenih držav. Varovanje in pospeševanje naših interesov služi koncem koncem dobroti vsega sveta. Naši trgovski odnosi niso baš zadovoljivi. Z nekaterimi deželami sploh nimamo trgovskih pogodb, z drugimi so zastarele za moderne razmere. Iz tega sledi slika naše vladne politike, ki obstoji v tem, da se moramo sami štiti in reducirati na minimum vzroke, ki bi mogli voditi k zmotam. Vlada je pripravljena, da doseže konsolidacijo vseh vojnih dolgov tujih držav napram Ameriki. Tu gre za zadeve, ki se imajo v glavnem s pogajanjimi vlad med seboj rešiti. Zedinjene države so pošteni in velikodušni upniki: pošteni, ker ne morejo ameriškega ljudstva brez njegovega popolnega soglasja naložiti nikakega bremena dolgov, ki so jih napravili drugi narodi, velikodušni, ker nečejo izkoristiti slabosti in nečejo preceniti plačilne sposobnosti kake druge dežele. Vsak dogovor v svrhu konsolidacije dolgov mora temeljiti na načelu priznavanja finančnih obveznosti. To načelo se mora prilagoditi vsakemu posebnemu slučaju. Prezident je že izrekel upanje, da bi dosegel evropski varnostni pakt, kakor tudi politično prizadevanje za stabilizacijo Evrope, popoln uspeh. Stabilnost pa mora biti opora na varnost in gospodarsko plačilno sposobnost. Ako pošljemo svoj kapital v inozemstvo, imamo pravico in dolžnost, da rečemo, pod kakimi pogoji nakažemo posojilo. Ravno tako imamo pravico in dolžnost odreči,

ako bi šlo za posojilo, ki bi stalo v nasprotju z našimi mirovnimi cilji. Ameriška vlada ne daje posojil iz državnih financ. Stopa pa v zvezo z bankami, ki se pečajo z emisijo inozemskih posojil. Ako bi katerakoli ameriška banka povprašala državni departement o dovoljenju posojila ruski sovjetski vladi, bi sledil odgovor s takojšnjo odklonitvijo. Zedinjene države nečejo nobeni deželi diktirati vladne oblike, toda nikakor niso pripravljene priznati vlado, ki meče v zrak mednarodne obveznosti in se vmešava v gospodarske in politične sisteme drugih dežel. Vlada želi, da bi Amerika pristopila k stalnemu mednarodnemu sodnemu dvoru kot član, ker mislimo, da bo ta organizacija sčasoma varen branik miru. Nadalje sodim, da je Društvo narodov za evropske države izredno koristen forum, na katerem pridejo v razpravo vsakovrstna evropska vprašanja. Mi se ne bojimo ničesar s strani Društva narodov in pozdravljamo vsak dober uspeh, in ako gre za zadeve, kakor n. pr. kontrola nad opijem in trgovino z orožjem, kjer so druge države, ki so članice Društva narodov, naprosile pomoč Unije, ni gotovo za Zedinjene države nikakega vzroka, da bi stale godrnjajoč ob strani. Ameriška vlada želi v vseh mednarodnih, vse človeštvo zadevajajočih stvareh sodelovati, pri katerih se da naše premoženje in naša moč koristno uporabiti, nečejo pa se zapletati v čisto evropske zadeve ne potom Društva narodov in ne na drug način. Razoročevanje po stopnjah, nadomestitev sile s sodnim postopanjem v vedno številnejših slučajih, izločitev spornih vzrokov, vse to, za kar goji vlada Zedinjenih držav globok interes, stori atmosfero vzajemnega sporazumevanja in tolerance, v kateri ne bo prostora za rušilne nagone. Izven evropskih sporov, toda nikakor ne izolirane, imajo Zedinjene države najboljšo priliko, da pospešujejo duha mednarodnega zaupanja, na katerem se zgradi trajni mir.

Nekatere novosti na letošnjem velesejmu

V paviljonu E so videti med drugimi sledeče zanimivosti: modeli za predtiskarstvo perila (graver A. Černe), plombe za pakete (Stein iz Dumaja), kompletna sobna uprava iz španske trstike (Pietarna Strnišče), patent zložitljivi foteli (P. Kobal iz Kranja), trije taki praktični foteli so že prodani), plombe, šibre, svinčene cevi (The Central European Mines, Mežica), stroj za sžajenje preprog, ščetke za friziranje (A. Simenc, Ljubljana), šatule za dragocenosti, žgane slike kot spomini na letovišča, božja pota itd. (Drago Višnar, Jesenice), pozlatarstvo in slikarstvo, oljnathe slike — ročno delo — originalni okvirji (A. Kos, Ljubljana), zavesa, pregrinjala, blazine itd. (Miroslava Leitgeb (v koji Andr. Kregarja, tovarna pohištva). Izredna zanimivost pa so fotografske novosti francoske tovarne »Gallus«, ki jo zastopa celjska tvrdka »Sanitas«. Posebno zanimivo je, da sta oba važna nova aparata »Reporter« in »Aviatic« izum našega rojaka Klopčiča, ki je solastnik imenovane francoske tvrdke v Sartrovillu pri Parizu. G. Klopčič, doma iz Moravice, je prišel l. 1900 kot mlad urar na Francosko. Izredno nadarjen in marljiv je iznašel konstrukcijo razpornih zatvorov, ki je takoj nadkrilil vse dosedanje izume. Le Klopčič je danes prvi aparat na svetu.

Giganta je baje nekako vsestransko lepivo za umje, jermena, porcelan, celuloze (glavnik) itd. (razstavljalec H. Karf iz Gradca). — Na zunanji strani paviljona E so novo razstavljali izdelki Kaven in Malčkova kava (Moste pri Ljubljani).

V paviljonu T so videti med drugimi sledeči novi izdelki: turbina jakosti št. 57 k. s. (za lesno industrijsko družbo »Jezerska«), parna sirenja za torpedovce, razno cerkveno orodje, parne in vodne sesalke itd. (razstavljalec Strojne tovarne in livarne v Ljubljani). Tovarna verig iz Lesc pri Bledu ima sledeče nove izdelke: pomilane oz. lakirane zaponke za sedlarje, razno okovje za komate. S spojke za železniške prage itd. Vsi izdelki so poniknili potom galvaniziranja. Inž. Mihor v Ljubljani ima med drugimi predmeti sledeče novosti: ognjevarni bencin - tanki, moderna kurilnica. Viking je komanditno društvo, ki ima razstavljen radio, salon, nadijalje separator. Rego za mleko. — »Stan i dome«, stavbna in kreditna zadruga, ki gradi ob Tržaški cesti celo vrsto stanovanjskih hiš. Ima razstavljene zelo zanimive škatle in načrte praktičnih enodružinskih hiš. — Tovarna za ločenje dragih kovin v šiški v svoji sejmiki izloži v par minutah posrebrni ali pozlati razne stare kovinske predmete.

»Flammentod« je nov izum, ki se vrže v plamen, da ogenj takoj pogasi. — Tribuna (F. Batjel iz Ljubljane) ima med mnogimi razstavljenimi predmeti sledeče novosti: bicikle za otroke, trokine (sekira) na naših cestah že znano otroško vozilo na dveh kolesih; tričikli za otroke, ki se gonijo z rokama ali z nogama; vozički kot igrače malih deklic; najnovejši vozički za otroke na visokih zmeteh; vozički za dvojčke (za posebno srečne rodbine!) itd. — Kmetijska družba za Slovenijo je letos prvič na velesejmu. Zavzela je velik razstavljalni prostor na zunanji strani paviljona. Tu so razstavljene vse kmetijske potrebščine, kakor so semena, umetna gnojila, krmila, vinogradniške in vrtno potrebščine, razno kmetijsko orodje, vsi praktični in najmodernejši poljedelski stroji itd. Posebne novosti so: »Hore« aparat za zatiranje poljskih miši. Hora-patroni, Ptijči strah t. j. najnovejša priprava, ki odda vsake pol ure strel ter je vsled tega posebno priporočljivo strašilo v vinogradih in sadovnjakih; novi izruvači za krompir, okopalniki, osipalniki itd.

— »Požar« na velesejmu. V nedeljo ob 17. h celovška tvrdka »Flammentod« na sejmikiški tik za skupino zvonov preizkusila svoj istoimenski aparat ter bo v ta namen napravila večji umetni ogenj. Aparat brezhibno funkcionira in udušil že velike dimenzije zavzemajoči požar.

— »Dve nesreči z enim tovarnim avtom. Alojzij Peršolja, nameščen pri tvrdki Anton Orzan v Gorici, je spremljal tovarni avto, poln blaga za Sv. Križ v Vipavski dolini. Sestava blaga na vozu pa ni bila prav trdna in tako se je blizu Sv. Križa vse skup sesulo z voza v cestni jarek. Padel je tudi Peršolja in se precej poškodoval. Prvo zdravniško pomoč je dobil v Ajdovščini. Ko se je avto iz Ajdovščine vračal proti Sv. Križu, je skočil na voz neki neznan človek, ki je blizu postaje skočil zopet z voza pa tako nesrečno, da je padel na tla in si zlomil tilnik.

— »Poroča. V Trstu se je poročil gosp. dr. Janjo Vovk, član uredništva »Edinosti«, z gospodino Ido de la Saria, učiteljico na slovenski zaezbi šoli. Vse najboljše!

— »D'Annunzio na Snežniku. Z Reke poročajo, da se vzdržuje vest o prihodu D'Annunzia v Bistrico in sicer najbrže z letalom, katero mu je dala vlada na razpolago. Pripravlja se že prostor, kjer se D'Annunzio spusti na zemljo. Govorilo se je, da prideta k otvoritvi celo prestolonaslednik in Mussolini, pa ju ne bo.

— »Grdo denuncijstvo je zopet začel fašistiški »Il Popolo di Trieste«, ali to mu je že v krvi; brez tega ne more obstojati. Zagnal se je v tečaj slov. dijaštva na Krnu, o katerem smo na kratko poročali. List označa predavanja za nevarna in to, kar delajo slov. dijaki, je protitalijanska agitacija, katero mora oblast takoj zatreti. Fašistovski glasilo pravi dalje, da kdor študira v Jugoslaviji, zapravlja čas, ker tam dobljena spričevala se ne bodo vpoštevala ne pri službah in ne pri vsobodnih poklicih v Juljski Krajini. Potem pa, kako se predrežnejo državni in občinski nameščenci pošiljati svoje sinove v šole v Jugoslavijo! To je nezaslišano. »Il Popolo« ovrta na vse strani in hoče kar na mah stresti slovensko mladino, ki ni nič hudega storila, samo poučevati se hoče, napre-

Gospodarstvo

Ubijanje naše industrije

Pred dobrim mesecem so prinesli časopisi razveseljivo vest, da namerava prometno ministristvo znižati nekatere tarife. Marsikdo se je veselil in vsi prizadeti krogi bi z veseljem pozdravili ta korak, saj bi se s tem gotovo znatno dvignil promet in seveda tudi dohodki.

Toda kaj se je zgodilo? Uradni list, ki je izšel sredi avgusta, je prinesel novo tarifarno odločbo, ki resno ogroža celokupno našo industrijo.

Do zadnjega časa so oddajalci na železnici lahko polagali ono roko, ki so jo natovorili v odprte vagonne na železniškem prostoru v bližini vagona in sicer 48 ur brezplačno, ako pa je ležalo blago delj časa nenatovorjeno, so plačali po 30 para za početo uro od vsake 100 kg.

To ugodnost je ministristvo ukinilo in že s to odredbo so bili precej hudo prizadeti naši lesni trgovci, ki že tako komaj dihaljo vsled nestalnih valut. Toda to ni zadostovalo, izmislili so si še drugo. Tisto ministristvo, od katerega odvisi razvoj naše industrije in trgovine in ki je kakor omenjeno še nedavno razmišljevalo o znižanju tarifov, je kratkomoalno odredilo, da se ima ležarina plačevati v zlati valuti švicarskega franka. To se pravi poprej 30 para, sedaj pa 3 Din 40 para po današnjem tečaju in to takoj od počete prve ure za 100 kg.

Ta odredba se nam zdi nož v hrbet naše industrije. Zdi se, da merodajni činitelji nečejo uvideti, kaj pomeni to za našo industrijo, posebno pa za lesno trgovino. Lesni trgovci, ki so se dni upali, da vsled porasta lire vsaj nekoliko uredijo svoje finance, se po pravici čudijo takemu nerazumevanju naših trgovskih razmer. Pomislimo na one kraje, kjer oddajajo les posamni posestniki ali pa tudi lesni trgovci, ki so oddajali od postaj in nimajo skladišč. Vzemimo za primer okolico Rakeka, ki nima drugih dohodkov kakor edino od lesne trgovine in industrije. Največ posestnikov in tudi lesnih trgovcev v teh krajih dovažajo les nad 20 km daleč na postajo. Kam naj zlagajo les med nakladanjem? Ali pa naj si kupijo toliko konj, da bodo na enkrat pripeljali po cele vagonne lesa na postajo in čakali s konji dotlej, dokler va-

gon ni naložen? Čudimo se, kako je sploh mogoče tako zanemarjati interese naše lesne industrije in trgovine. Z omenjeno odredbo so seve prizadeli tudi vse ostale industrije.

Več lesnih trgovcev in gozdnih posestnikov z Notranjskega je bilo večeraj pri velikem županu dr. Baltiču in pri ravnatelju drž. žel. dr. Borku. Oba sta obljubila vsestransko sodelovanje in posredovanje, da se ta stvar čimprej uredi. Lesni trgovci kakor tudi lastniki gozdov z Notranjske so nadalje sklenili sklicati se dni ponovno posvetovanje. Če se sedanje neznosne razmere ne zboljšajo, bodo prisiljeni opustiti vse delo v lesni trgovini in industriji.

Kaj bi to pomenilo za naše delavce v lesni industriji in trgovini, si lahko mislimo. Kaj poretka naši kmetje, ki črpaajo svoje glavne dohodke iz prevažanja lesa iz gozda k žagam in odtod na oddaljene železniške postaje?

— XXVII. Hmelj. poročilo. Nürnberg, 2. sept. 1925. Dovoženih in prodanih 150 bal — cene čvrste — prima do 560 M za 50 kg.

— »Jugoslovensko - madžarska tarilna konferenca. Konferenca, sklicana že začetkom avgusta v Benetkah, pozneje pa na našo željo preložena, se prične 22. septembra v Budimpešti. Pozivu madžarskih železnic se je odzvala Jugoslavija in Italija. Madžarska železnica uprava bi rada, da stopi jadranski tarif v veljavo najpozneje 1. januarja 1926.

— »Vzorčni semenj v Lipskem je bil otvorjen v nedeljo ob ogromni udeležbi občinstva. Zastopanih je 14.000 tvrdk na 80 prostorih »Montagspost« izvajajo: Veliki obisk, malenkostna kupčija. »Welt am Montag« je mnenja, da je letošnji veletrg zelo tih in da imajo krogi razstavljalec malo upanja na uspehe. »Lokalanzelger« piše, da je pričakovane razstavljalec postavljeno na najmanjšo mero.

— »Prodaja starih sodov. Dne 26. septembra t. l. se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Zagrebu ponovna oteralna licitacija glede prodaje 1500 komadov starih sodov. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je na vpogled v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Juljska krajina

— »Dve nesreči z enim tovarnim avtom. Alojzij Peršolja, nameščen pri tvrdki Anton Orzan v Gorici, je spremljal tovarni avto, poln blaga za Sv. Križ v Vipavski dolini. Sestava blaga na vozu pa ni bila prav trdna in tako se je blizu Sv. Križa vse skup sesulo z voza v cestni jarek. Padel je tudi Peršolja in se precej poškodoval. Prvo zdravniško pomoč je dobil v Ajdovščini. Ko se je avto iz Ajdovščine vračal proti Sv. Križu, je skočil na voz neki neznan človek, ki je blizu postaje skočil zopet z voza pa tako nesrečno, da je padel na tla in si zlomil tilnik.

— »Poroča. V Trstu se je poročil gosp. dr. Janjo Vovk, član uredništva »Edinosti«, z gospodino Ido de la Saria, učiteljico na slovenski zaezbi šoli. Vse najboljše!

— »D'Annunzio na Snežniku. Z Reke poročajo, da se vzdržuje vest o prihodu D'Annunzia v Bistrico in sicer najbrže z letalom, katero mu je dala vlada na razpolago. Pripravlja se že prostor, kjer se D'Annunzio spusti na zemljo. Govorilo se je, da prideta k otvoritvi celo prestolonaslednik in Mussolini, pa ju ne bo.

— »Grdo denuncijstvo je zopet začel fašistiški »Il Popolo di Trieste«, ali to mu je že v krvi; brez tega ne more obstojati. Zagnal se je v tečaj slov. dijaštva na Krnu, o katerem smo na kratko poročali. List označa predavanja za nevarna in to, kar delajo slov. dijaki, je protitalijanska agitacija, katero mora oblast takoj zatreti. Fašistovski glasilo pravi dalje, da kdor študira v Jugoslaviji, zapravlja čas, ker tam dobljena spričevala se ne bodo vpoštevala ne pri službah in ne pri vsobodnih poklicih v Juljski Krajini. Potem pa, kako se predrežnejo državni in občinski nameščenci pošiljati svoje sinove v šole v Jugoslavijo! To je nezaslišano. »Il Popolo« ovrta na vse strani in hoče kar na mah stresti slovensko mladino, ki ni nič hudega storila, samo poučevati se hoče, napre-

vati in delati v korist svojega ljudstva. V krnskem tečaju ne more nihče dobiti nikake protitalijanske propagande, ali »Popolo« je najde povsodi, ker jo pač hoče imeti, in jo potrebuje, da potem vzpizirja svojo divjo gonjo proti slov. dijakom. To je pot, ki bo razmerje do Jugoslavije vedno slabšala in v Jugoslaviji bo razpoložene napram Italijanom vedno bolj napeto, ako italijanski merodajni krogi v Juljski Krajini ne krenejo na izčista razsodnega premetovanja slovenskega udejstvovanja v deželi.

— »Klana v Istri — samostojna občina. Vlada je končno ustregla prošnji občanarjev v Klani, da ne spadajo več pod občino Matulje. Klana je postala samostojna občina.

— »Meščanska šola v Postojni se otvori dne 1. oktobra t. l. Vpisovanje se vrši 28 in 29. t. m. oziroma se 1. oktobra.

— »Koncert učiteljskega zbora v Solkanu bo v nedeljo 6. t. m. popoldne ob pol 5. Pevski zbor vodi g. Srečko Kumar.

— »Smrtina kosa. Na Vogerskem je umrl gospod Andrej Uršič, tamkaški župnik. Bil je znan kot izborni šahist.

K. JURAN
KR. DVORNI OPTIK
LJUBLJANA.

VSLED
večjega defekta pri filmu SVETOVNI ALARM se predvajanje istega za nekaj dni preloži. — Danes se predvaja izvrstna veseloliga:

Kralj žena.
V glavnih vlogah znani nemški igralci. — Predstave danes kakor dosedaj: Ob 1/25, 1/28. in 9. Slovensna otvoritev nove sezije jutri 5. septembra 1925.

Edini KINO MATICA. Telefon 124.

Ljubljanski velesejem

Šesti dan

Deževno vreme je večeraj vplivalo na število domačih posetnikov, ki jih je bilo nekoliko manj kot prejšnje dneve. Na trgovce vreme ne more vplivati. Nasprotno, večerajšnji dan je bil v znamenju večjih in manjših kupčij, kupci in razstavljalci so bili celo zadovoljni, da so lahko v miru kupovali odtodno prodajali. Kmetje iz Ljubljanske okolice in drugih krajev so trdili, da jim je slabo vreme v tem slučaju dobrodošlo, ker jim ni treba kositi in pospravljati otave, in zato lahko posejijo vselejem. Večeraj se je zglasil v sejmškem uradu zastopnik znan »Leipziger Illustrierte Zeitung« g. Ernst Eberius, ki je prošil upravo za slike našega velesejma in obljubil, da jih prines v omenjenem listu. Iz Berlina je prispela in si ogledala velesejem žurnalistka Ida Steinschneider. Kupcev in trgovskih interesentov je bilo tudi večeraj mnogo. Zastopana so bila mesta Maribor, Celje, Zagreb, Skopje, Subotica, Sarajevo, Peč, Bjelovar, Novi Sad, Dunaj, Wörgl, Berlin, Gradec, Lipsko, Solun, Nürnberg, Budimpešta i. dr. Iz Soluna je prispel eden največjih tamkajšnjih veletrgovcev ki se je zanimal za razne izdelke naše industrije, tako za otroške postelje, lesne izdelke, emailirano posodo, motoriz. itd. Nakupil bi bil večjo množico blaga, če bi imeli do tisti razstavljalci na sejmikiški zastopnike, ki so točno informirani o vsem, kar zani. ma takega trgovca. Tako pa ni mogel dobiti potrebnih informacij, ker zastopniki

dotičnih tvrdk sami niso dovolj poučeni, kakšni so pogoji za večji nakup, koliko stane približno prevoz do meje itd. Priporočali bi razstavljalcem, da te nedostatke v lastnem interesu odpravijo.

Včeraj je bilo veliko povpraševanje po otroških vozičkih, pohištvi, pletenem pohištvi, plinskih napravah, foto-manufakturi, žepnih, modri galici in kemikalijah sploh, armaturah, poljedelskih strojih in orodju, železnih blaginjah, Lutovih peceh, aluminijevi in železni posodi itd. Omeniti jo treba, da žebljarska industrija iz Kroke letos sploh ni razstavila svojih izdelkov, ker je dobila na lanškem velesejmu toliko odjemalcev, da ne more vseh naročil izpolniti. Dobro so šli tudi kirurški izdelki, lopate, krampi, tekstilni in usnjeni izdelki, dopolnilne so bili na velesejmu večinoma samo kupci. Število posetnikov je znašalo večeraj približno 8000.

Mnogo je zanimanja za krasno razstavo perzijskih preprog tvrdke Stein in Kaufmann, Carigrad, London in Dunaj. Občinstvo se zbira okrog te koje in strokovnjaki pravijo, da so med razstavljenimi preprogami redkosti, ki se jih ne vidi niti na svetovnih tržiščih. Preproge so iz vseh krajev, kjer cvete ta industrija, kot Beludžistan, Afganistan, Buhare, Mešeda, Serebenše, Tabrisa, Širvana, Kizvana, Mosula, Teherana, Samarkanda kakor tudi iz pokrajina, kjer ta domača industrija že izumira. Med preprogami vidimo tudi pristno tako zvano Bahtiar, ki zbujajo splošno pozornost.

Kakao van Kaster

Vaš najboljši prijatelj se je naselil na velesejmu v PAVILJONU „E“ 90—32

— »Požar« na velesejmu. V nedeljo ob 17. h celovška tvrdka »Flammentod« na sejmikiški tik za skupino zvonov preizkusila svoj istoimenski aparat ter bo v ta namen napravila večji umetni ogenj. Aparat brezhibno funkcionira in udušil že velike dimenzije zavzemajoči požar.

V. I. Križanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

Supramati je kmalu začutil, da zbujajo spalnica v njem grozo. Ker se je pa sramoval svoje strahopetnosti in ker se je bal, da bi se mu služinčad ne smejala, če bi brez povoda zapustil razkošno spalnico, se ni hotel preseliti v drugo sobo. Da bi se pa izognil usodni uri, je često odhajal v mesto ter se vračal pozno domov. Vikont ga je vodil od enega nočnega lokala do drugega. Mudila sta se povsod, kjer je vladalo burno vrvenje vesele pariške družbe.

VI.

Umorjena in vendar živa krasotica Lilijana.

Nekega jutra, teden dni po nočni prikazni, je sel Supramati na vrt na jutranji sprehod. Bilo je krasno jesensko jutro. Ves pomlajen in navdušen je vdihaval sveži jutranji zrak in si je prvič podrobno ogledal svoj dvorec.

Opazil je, da je bil vrt z obeh strani pročelja zelo obširen, za dvorcem pa ozek. S te strani je nadomestovala ograjo visoka stena. Tu je bil neke

vrste hodnik ves poraščen z grmovjem. Supramati si je ogledal tudi ta del vrta, da se prepriča, če je med obema polovicama kaka zveza. Nobene skupne stezice ni bilo, ker je bila stena po ovinku neposredno zvezana z dvorcem.

Ko se je slučajno ozrl navzgor, je opazil dve zagnjeni okni, skriti za gostim zelenjem. Ni se spominjal, da bi bil videl napol temno sobo z okni proti steni. Spočetka se nikakor ni mogel spoznati, kje naj bi bila ta neznana soba, in šele po dolgem razmišljanju je prišel do zaključka, da mora biti poleg njegove spalnice, dasi v steni med obema sobama ni bilo vrta.

Slutil je, da je bil v tej sobi intimni Narajanin kotiček. Pokojni princ je nasadil spredaj kovanje, da bi ne imel vedno pred seboj globoke stene.

Vse to ga je začelo zelo zanimati. Vrnil se je v spalnico, kjer si je hotel vse natanko ogledati. Spomin na nočno prikazen je zbudil v njem slutnjo, da je Narajana baš v tej sobi skril truplo svoje žrtve in da je vohod za omario. Kljub vsemu prizadevanju pa ni ničesar našel.

Zvečer ni mogel zaspati, za čitanje pa ni imel potrpljenja. Okna zagonečne sobe mu kar niso šla iz glave. Zato je vrzel proč novine in se zleknil na blazino.

Luč je odsevala na pozlačenih obojih. Kar se je njegov raztreseni pogled ustavil na svetlejši

točki sredi velike rože. Avtomatično je dvignil Supramati roko k svetli točki in zadržel, ko se je prepričal, da je našel kovinasti gumb.

Skočil je pokonci in začel pritiskati in premikati ta gumb. Zdelo se mu je, da mora biti tu tudi prožina. Ni se motil. Gumb se je upognil pod njegovim pritiskom in del stene, ki je bil skrit v preprogah tako, da ga nihče ni mogel opaziti, se je tiho premaknil na nevidnih tečajih. Nastala je odprtina, za katero je bilo tako temno, da se ni nič videlo.

Supramati je prižgal luč in stopil v tajno sobo, čje vhod je pokrivala težka zavesa. Bil je v srednje veliki sobi, opremljeni v najčistejšem rokoko slogu. Sinja svila, polna vencev in majhnih Amorjev, je pokrivala stene. Tla so bila pogrnjena z dragoceno perzijsko preprogo.

Nasproti vходу je stala med okni majhna pisalna miza z zlatimi vložkami. Na steni nad pisalno mizo je visela Narajanina slika. Princ je bil v razkošni obleki iz dobe Ludvika XV. Bil je v svetlozelenem jopiču, lase je imel napudrane, z roko se je opiral na zlati ročaj krasne sablje. Pod čipkami širokega rokava se je lesketal kot kaplja krvi zagonetni prstan Gralove bratovščine.

V tej razkošni obleki je bil Narajana čudovito lep. Nekaj satanskega se je svetlikalo v njegovih črnih očeh,

Nekaj časa je Supramati občudoval klasičete poteze na obrazu svojega prednika, nato je globoko vzdihnil in se obrnil proč, da si ogleda sobo. V sobi je bilo vse razmetano. Tu je ležal prevrnjeni stol na preprogi se je valjala odprta škatlica, po pisalni mizi je menda nekdo v temi razmetel razne papirje.

Supramati je prižgal sveče in stopil v sosednjo sobo, ki je bila neprimerno manjša kot prva. To je bila ženska soba s toaletno mizico, okrašeno s divnimi čipkami, in z ogledalom v zlatem emailiranem okvirju. Stene in pohištvo je bilo obito z belim atlasom.

Postelja je bila razmetana, odeja se je valjala po tleh in je bila vsa okrvavljena. Na beli preprogi je stala kraj velike rdeče lise srebrna skledica, polna črnkaste tekočine, ki je neprijetno dišala.

Ob vzhodu postelje so bila priprta vrata v majhno čakalnico, odvod pa na stopnice, pokrite s preprogo. Spodaj pod stopnicami so bila vrata s ključem v ključavnici. Supramati jih je odprl in pogledal ven. Pred njim je bila ozka ulica, zaprta od obeh strani s stenami. Ta ulica ga pa ni zanimala in zato je odšel po stopnicah nazaj.

Ko si je še enkrat ogledal damsko sobo, je našel ob vzglavju postelje druga tamna vrata. Bila so zaprta in ključa ni bilo nikjer,

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 4. septembra 1925.

— **Anketa o meščanskih šolah.** Včeraj se je vršila v prosvetnem oddelku ljubljanske velike županije anketa o meščanskih šolah. Anketa je predsedoval šef prosvetnega oddelka g. dr. Pestotnik. Prisostvovali so ji ravnatelj in ravnateljice meščanskih šol v Ljubljani, direktor Reischer s Srednje tehnične šole, prof. Erzen mesto direktorja dr. Boehma za Trgovsko akademijo, oblastna nadzornika dr. Beyk in prof. Wester, za ljubljansko Trgovsko zbornico pa ne generalni tajnik dr. Windischer in tajnik dr. Pretanar. — Meščanski šol je v ljubljanski oblasti 16. Glasom uredbe prosvetnega ministra glede uveljavitve obveznega tujega jezika na meščanskih šolah se je moral določiti obvezni tuji jezik. In sicer je šlo za nemščino, francoščino ali italijanščino. Tozadevne ankete in debate so se udeležili vsi zgoraj navedeni šolniki in strokovnjaki, pri čemur je zlasti generalni tajnik Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani dr. Windischer razvil prav dragocene misli in podal anketi vsega upoštevanja vredne nasvete. Anketa je šla stvari do dna in je razmotrivala tudi ostala vprašanja meščanskega šolstva, ki so v zvezi z uveljavitvijo obveznega tujega jezika. Anketa je vpoštevala splošne geografske, gospodarske in nacionalne razmere, v katerih živi prebivalstvo ljubljanske oblasti ter sklenila, naj se v naše meščanske šole vpelje nemščina kot obvezni tuji jezik. Kot neobvezne predmet se je dopustila italijanščina, v kolikor bo dopuščala budžetna možnost in pa razpoložljivost učnih moči. Anketa je ugotovila razveseljiv pojav, da raste obisk meščanskih šol. Saj so tudi na najnovejših uredbah razširjene v zavode, ki nudijo prav široko splošno naobrazbo in ki omogočajo prehod v vse gospodarske in strokovne šole, kakor je Trgovska akademija, Srednja tehnična šola, Trgovska šola itd. — Iz višjih razredov osnovnih šol že danes prestopajo trumoma v meščanske šole. Roditelji uvidevajo, da so eksistenčne možnosti iz meščanskih šol neprimerno večje in lepše, kakor iz drugih šol. Anketa je soglasno zaključila, naj meščanske šole kot doslej podajajo zaokroženo celoto izobrazbe s posebnim oziranjem na praktične poklice. Zlasti naj meščanske šole omogočajo prehod v strokovne šole.

— **Akcija za zgradbo ceste iz Kamnika v Luče.** Jutri, v soboto 5. t. m. se bo vršil v Kamniku ob 1/2 16. v čitalniški dvorani sestanek vseh onih, ki se zanimajo za zgradbo ceste iz Kamnika preko Črne preko Volovleka v Luče. Na sestanku so posebe povabljene vse interesirane občine in drugi faktorji, ki prihajajo pri tej akciji v poštev, lahko pa se tega sestanka udeležijo, ne da bi dobili posebno vabilo, vsi oni, ki jim je ta akcija simpatična in bi morda hoteli pri akciji tudi sodelovati. Spored sestanka je: 1. Pozdrav sklicatelja mestnega župana kamniškega dr. Rikarda Karbe; 2. poročilo o akciji za zgradbo ceste Kamnik-Luča v preteklosti, poročila glavnih urednik Rasto Puštoslemšek iz Ljubljane; 3. govori zastopnikov raznih korporacij; 4. volitev akcijskega odbora in 5. razprava in zaključki o potih in sredstvih, ki bi omogočali čim najhitrejšo izvršitev zgradbe.

— **Kralj poklonil zvonove.** Kralj Aleksander je poklonil tri krasne zvonove pravoslavni samostanom v Manastirju in Studenici ter katoliški cerkvi Karmelitske gospe na otoku Braču.

— **Iz državne službe.** Vpokojen je bivši okrajni glavar, sedaj uslužben pri velikem županu ljubljanske oblasti Hugon Hoffbauer.

— **Osebnosti v pošti.** Vpokojeni sta poštini uradnici Ana Jamšek v Ljubljani in Ivana Demšar v Mariboru.

— **Izplačilo kuponov 7% investicijskega posojila.** Po nalogu finančnega ministra se je postavila direkcija državnih dolgov pri Narodni banki svota 70 in pol milijonov dinarjev na razpolago radi izplačevanja kuponov 7% investicijskega posojila. Izplačilni dan za kupone je 15. september. Izplačilni kuponov bodo vršile: Direkcija državnih dolgov, oblastna finančna direkcija v Novem Sadu, okrožne in srezne finančne uprave blagajne finančnih delegacij in davčnih uradov, direkcija poštne hranilnice in njene podružnice v Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani s podrejenimi poštними uradi, občinska sodišča v Srbiji in Črni gori in banke, ki so sprejemale vpise 7% posojila.

— **Premestitev profesorjev.** Prosvetno ministrstvo je premestilo iz Beograda v razna mesta 75 suplentov in mlajših profesorjev.

— **Dimnikarji hočejo imeti svoj pravilnik.** Posebna deputacija dimnikarjev se je zglasila v sredo pri trgovinskem ministru in zahtevala, da se njihovo delo uredi s pravilnikom.

— **Nakup morske soli.** Uprava državnih monopolov namerava kupiti 35.000 kg morske soli, ki jo zadnje čase povsod zelo porabljajo. Tudi v Ljubljani se čuti pomanjkanje dobre soli. Zadnje čase nam nudi monopolska uprava neko riavo sol, ki je še za kuho slabo. S količino 35.000 kg seveda ne bo nikomur pomagano, saj bi zadostovala ta sol komaj za en dan, če jo razdeli na vse pokrajine. Čudno je, da se monopolska uprava tako malo zmeni za svoje odjemalce, od katerih ima samo dobiček.

— **Izterjavanje davkov.** Na podlagi alarmnih vestí, ki krožijo v zadnjem času v naši javnosti o brezobzirnem izterjavanju davčnih zaostankov se je pred kratkim vršil sestanek gospodarskih krogov v Ljubljani, na katerem se je izvolila posebna deputacija, ki naj predloži gosp. finančnemu

delegatu težak položaj gospodarskih krogov in ga prosi, da izterjavanje omili, odnosno dovoli postopno likvidacijo davčnih zaostankov. V odsotnosti g. delegata je sprejel deputacijo dvorni svetnik Bonač, kateremu so posamezni člani deputacije razložili dejanski položaj in ga prosili, da o njem informira g. delegata. Gospod dvorni svetnik Bonač je obljubil, da bo sporočil želje deputacije g. delegatu in ga naprosil, da nudi deputaciji priliko, da svoje težnje g. delegatu osebno utemeji in sliši njegov odgovor.

— **Nov brzovozni parnik.** Jadranska plovnitva je nabavila nov brzovozni parnik, ki je dobil ime »Topola«. Parnik je že prišel v Split in bo vozil med Splitom, Makarsko, Korčulo in Dubrovnikom.

— **Nova naredba železniškega ministra.** Železniško ministrstvo je izdalo naredbo na vse prodrejene direkcije, da ne smejo nastavit nobenega novega uradnika, dokler ne dobe v to posebnega dovoljenja od samega ministrstva.

— **„Königsmark“ pride.**

— **Afera s ponarejenimi železniškimi kartami.** Preiskava glede ponarejenih železniških kart, o čemur smo že poročali, je končana in krivici izsledeni, zasluga, da je bila tolpa ponarejevalcev izsledena, gre revizorju Radoslavu Kolanoviću. Povodom revizije vlaka je pred približno 14 dnevi na progi pri Vinkovcih Kolanović naletel v kupele na nekega človeka, ki je imel brezplačno vozno karto. Revizorju se je zdel kartica sumljiva in je od potnika zahteval, da se legitimira. Potnik je izjavil, da je uradnik 22. sekcije za gradnjo prog. Ker je revizor slučajno poznal vse uradnike te sekcije, je v Vinkovcih izročil potnika orožniku. Končno je ta priznal, da je karto dobil od Spire Černarja, rodom Primorca. Preiskava je sedaj krenila v drugo smer in se dalje vodi v Beogradu, kjer je bilo središče trgovanja s falsificiranimi kartami. V stanovanju Černarja se je našlo več izpolnjenih žil, legitimacij, dve od teh na ime Ljube Lukatela. Na kartah je bilo navedeno, da je Lukatelo tehnični uradnik na železnici, faktično pa je advokat v Zagrebu. Nadaljni potek preiskave pa je dokazal, da je glavni krivec neki Sudar, ki je delal pri 22. sekciji na železnici in delal kupčije s ponarejenimi kartami. V stanovanju Sudarja se je našlo več železniških knjižic za brezplačno vožnjo. Knjižice, tiskane v inozemstvu, so vsebovale po več kart. Pri Sudarju se je zaplenila tudi obsežna korespondenca, iz katere je razvidno, da so imele z njim stike ugledne osebe in da so se s ponarejenimi kartami vozile osebe, katere se je vedno smatralo za poštene.

Približno se je dosedaj ugotovilo na podlagi odtrganih listkov v knjižicah, da je železniška uprava škodovana za 150.000 Din. Kakor javljajo beogradske listi, je v afero zapleten tudi znani beogradski odvjetnik Boža Marković, dalje znani Mata Kuzmanić, neki Zorko, direktor filijalke prekoatlantskega društva in neki Hirsch, o katerem se manjkajo podatki. Nadaljno preiskavo vodi policija.

— **Tragedija po romanu Leva Tolsteja „Moč teme“**

s Hudožestveniki od ponedeljka 7. t. m. naprej v kino „Ideal“.

— **Kolesarska loterija Jugoslovenske Maticе.** Vse naročnike srečk kolesarske loterije prosimo, da priložijo naročilo za vsako srečko Din 10, ker se naročilo sicer ne bo moglo izvršiti. Jugoslovenska Matica.

— **Sportna loterija Jugoslovenske Maticе.** Dobitki: dve motorni kolesi »Peugeot« in 25 navadnih (moških in ženskih) koles znamke »Tour de France«. Cena srečk Din 10. Srečkanje se vrši 30. septembra t. l. Srečke so na prodaj pri vseh podružnicah Jugoslovenske Maticе v Sloveniji in v pisarni Jugoslovenske Maticе v Ljubljani. Dobivale se bodo tudi v ljubljanskih trafikah.

— **Tragičen konec umobolnega človeka.** Iz umobolnice na Stenijevu pri Zagrebu je pred dnevi pobegnil 70-letni umobolnež Fr. Hanas. Včeraj so ga našli obešenega na Mirogojski cesti v Zagrebu. Starček se je obesil na slivjo. Pri njem so našli v hlačah pisno sledečo vsebino: »Prokleti zverinjaki in zverji, ki živite v njem — koliko sem se trudil od leta 1894, da se telefoni ukinejo in da nehamo meni telefonirati, ali zaman. Jaz tega ne morem dalje prenašati. Ljudje, ki predstavljajo državo, so se daleč spozabili in mene nedolžnega mučijo, da izvršim samomor. Jaz sem slaboumež in zato ne želim popovskih ceremonij in prepovedujem vsako sećiranje. Zbogom morilci! — Hanas.«

— **Epilog k tragediji Kernove v Zagrebu.** V Zagrebu je priselja včeraj posestnica Marija Kernova iz Škofje Loke. Kernova je v samomorilski spoznala svojo hčerko Mihaelo. Kernova je izjavila, da je bila njena hčerka nazadnje uslužbena v Beogradu. Zakaj da si je končala življenje, ne ve. Zanimivo je, da je fotografka Fant Arko na policiji izjavila, da je samomorilka silno podobna ceni nekdanji sošolki Milki S. iz Ribnice na Dolenjskem. Arkova se seveda moti, ker je identiteta samomorilke že dogana — je Mihaela Kernova iz Škofje Loke.

— **„Dan čistoče“ v Novem Sadu.** Dne 1. septembra so v Novem Sadu priredili „Dan čistoče“. Od ranega jutra do poznega večera so zdravstveni in družbi policije pre-

gledovali javne lokale, gostilne, barake itd. Rezultati pregleda še niso znani. Tekom pregleda je prišlo do raznih komičnih prizorov, ker so na raznih mestih tik pred prihodom komisije začeli čistiti in »ribati« prostore, kuhinje, spalnice itd., kar je komisiji omogočilo, da je natanko zabeležila stranke, ki glede čistote niso bile na višini. Na mestu je, da se taki dnevi čistote priredijo tudi po drugih krajih in občinah. Zlasti bi ne škodilo tudi v Ljubljani in ako bi temeljito pregledali ne samo javne lokale, gostilne na periferiji, nego tudi barake in zdravstvene razmere, v katerih žive nižji delavci, vajenci iz zlasti dijak.

— **Povjerenke za Maribor, Cella 1**

Ljubljano traži društvo »Hrvatski Radišac«, središnica u Zagrebu. Prednost imadu umirovljeni svećenici, učitelji, profesori, činovnici, časnici, podčastnici, koji imadu dobre veze sa trgovcima, obrtnicima, industrijalnima i naprednijim gospodarima. Pomudbe sa uvjetima podnesti »Hrvatskom Radišu«, Zagreb, Senojina ulica 16.

Prepričajte se

o nizkih cenah jesenskih oblek in uistov pri **JOS. ROJINA, Ljubljana**

Iz Ljubljane

— **Ta ljubljanski tramvaj!** Pišejo nam: Danes jutraj je močno deževalo. Ljudje bi se radi peljali v svojo službo in po svojih opravkih s tramvajem, toda mnogo se jih ne more, ker je tramvajska uprava prekomodna, da bi dala priklopiti še en tramvajski voz. Voza z dolenjske strani in od remize dalje sta bila natačena in na postajališčih so ljudje zamaženi čakali, da se bodo peljali v smeri proti kolodvoru. Oni, ki se peljejo, so nabasani kakor sardale v skaflijo. Koliko obleke se pokvari! Gospodje z dežnimi plašči omotajo svoje sosedstvo na vse strani. Ljudje se prerivajo in pehajo in na postajališčih ni mogoče ne izstopiti in ne vstopiti. Tramvaj vozi vsled tega z veliko zamudo. Dolenjski voz je bil danes tako poln, da so se ljudje bali, da se zgodi kakka nesreča. Sejem v Ljubljani, vreme deževno, po mestu pa teka par malih tramvajskih vozičkov. To je nekaj nezasišane! Pozneje, šele proti poldnevni se kasneje pridejo na dan tudi priklopni vozički. Ali ne vidi uprava, da si dela s takim postopanjem samo škodo in da razburja občinstvo? Ali ne bo nikdar bolje?

— **Ljudi, ki niso posebno krepkih živcev,** svarimo, da ne hodijo v prihodnjih tednih po Miklošičevi cesti, kjer odpeľjajo izkopani materiali, — da si radi, ondodnih prizorov ne uničijo svojega živčevja. Tamošnji vozniki namreč so vpeljali javno vivisekcijo in pretepaajo z obrnjenimi bičevniki svoje itak pretepe in s klobasami pokrite konje od ranega jutra do pozne noči. Pretepaajo jih po kolenih in čeljustih, sujejo jih v trebuh in študirajo, koliko se mora in kako mučiti tako paro, da pogine na mestu. Če kak pasari napravi kako pripombo, mora biti sam vesel, da jo ne skupi in jo ne dobi od podivjane druhalj sam po glavi. Kaj si mora vendar misliti tujec, če ni ravno Italijan ali Španjol, če prisostvuje takim škandaloznim prizorom sredi mesta, ki je vendar ponosno na svojo kulturo, a trpi take nečuvne surovosti! Mimo vrveča šolska mladina pa si lahko blaži svoja srca, se praktično vzgaja in se naslaja na ironizaciji naukov, dobljenih v šoli. Potem pa tožimo o posurovelih in podivjani mladini! O medice, cura te ispus!

— **Jubilej kulturnega delavca.** Danes, 4. septembra 1925 preteče 30 let, odkar je nastopil mesto glasbenega učitelja na glasbeni šoli Glasbene Maticе v Ljubljani gospod profesor Josip Vedral. Kot mlad konservatorist je prišel iz Prage in od takrat naprej deluje z največjo vestnostjo in 1 ubeznjo med našim narodom. Gospod Vedral pa je deloval tudi na kompozitorskem polju ter obogatil našo literaturo z več prav lepimi svojimi deli. Odlitnemu šolniku in glasbenemu pedagogu našekrenejše čestitamo.

— **Gojenje Glasbene Maticе,** ki so se vpisali bodisi v glasbeno šolo ali konservatorij se opozarja, da je v soboto dne 5. t. m. razdelitev in določitev urnika in sicer naj pridejo gojenci klavirja popoldne ob 3. uri, gojenci vijoline ob 4. uri, gojenci instrumentalnega pouka ob pol 5. uri in gojenci solopetja ob 5. uri popoldne v pevsko dvorano v Vegovi ulici. V interesu rednega zadržanja, da se vsi gojenci pravočasno vpišejo in pridejo k razdelitvi. Ravnateljstvo opozarja vse one, ki se vpišejo tekom meseca septembra, da bodo morali plačati ukovino od začetka šolskega leta.

— **Izredni občni zbor dramatičnega in tamburaškega odseka »Unije«** se ne vrši dne 8. septembra, ampak je preložen na 17. t. m. — Odbor.

— **Nevestina oprema** je eden najlepših tombolskih dobitkov tombole Sokola I.

— **Našim gospodinjam** ponovno priporočamo, da si ogledajo na vselejmu, kako praktično in ceno se kuha, greje in lica s pilnom. Kuhinja, kopalnica itd. so ves dan v obratu. Ne zamudite te prilike in posetite plinarno na velesjemu. 1600n

— **Kdor se udeležil ljubljanskega velesjma,** naj poseti tudi družabni večer, ki ga priredi 5. t. m. mestna Orjuna Ljubljana v areni Narodnega doma. Spored je zelo zanimiv, svira salonski orkester. Za prvo vrstno plačilo in jedila je preskrbljeno. Vabimo se posebno vnanje člane naše organizacije.

— **»Budnja«** čaj na Velesjemu, ogledite si H paviljon št. 461—465. 1564/n

— **Parno in kadno kopalnice v hotelu »Sion«** bo za čas velesjma odprto vsaki dan od 7.—18. zvečer. 1580/n

— **Najnovejša bluze, otroške in damske obleke** priporoča Kristofič-Bučar.

Za kulisami ameriškega življenja

Razmerje med ameriškimi moškimi in ženskami.

V nekem angleškem listu smo našli poročilo o zakulisnem življenju v Združenih državah, ki vsebuje razne, se neznane zanimivosti.

Amerikane! Kdo ne misli na elegantno, nadkulturno moško postavu, kakoršno vidimo v modnih žurnalih in v ilustriranih romanah, ali v gledališčih in v ameriškanskih filmih? Amerikancu nam predstavljajo kot strunega, slokega, gladko obritega, okusno obloženega salonskega, nekoliko blaziranega moža, ki nastopa s finim mirrom in samoobvladanjem. Kdor pa preživi le nekaj dni v ameriškanski družbi, zapazi, da pravi Amerikanecc nikoli ne odgovarja tej literarni podobi. Amerikanca opisane vrste ne najdeš nikjer. To je samo propagandni ideal za inozemstvo. Takozvani ameriškanski tip človeka ni doma v Združenih državah, nego v Evropi. Amerikanci, katere srečajo na newyorških ulicah, so kosmati, neokusno odeti, okorni, neelastični, družabno neugajeni možje. V Evropi smo take tipe gledali pred nekako tridesetimi leti v predmestjih velikih mest. Da je temu tako, zadostuje pogled v ameriškane ilustracije.

Popolnoma drugačna je resnična ameriškanska žena. Toaletni razkošje ameriškanske žene daleč presega razkošje Parižanke ali Dunajčanke, ki sta napram Amerikanci pravi provinci prikazni. Prodajalke velikih ameriškanskih skladišč v Newyorku se ne rezkočuejo od žen bogatih evropskih bančnikov.

Amerikanka uporablja šminko in čopče za puder povsem javno in neženirano, na cesti, železnici, v tramvaju in restavraciji. Amerikanka že ne more živeti brez šminke in pudra. Ni mogoče opisati razkošja razstavljenih predmetov v velikih ameriškanskih skladiščih in v toaletnih tovarnah. Povprečna Amerikanka nosi židane nogavice, plašč iz kožuhočin, najmodernejšee klobuke, rafinirano elegantne čevlječke. K tem stvarjem spada glavica na bučo in večinoma čudovito izrezljan obrazek z elegantno postavo. Vse, kar manjka Amerikanci, se nahaja v najpopolnejši obliki na Amerikanci. Evropejecem bi se mešala glava. Amerikance pa ostavlja razkošje ameriškanskih žen popolnoma hladnokrvne, ker se preveč ukvarjajo z neprestano borbo in lovom za dolarjskim teletom. Amerikanecc ne občuduje ženske lenote, živi mimo nje za poste in dolarje. Neka Amerikanka je nekoč dejala: Naši možje so iz lesa, žene iz usnja.

Kdor prispe v Newyork, se lahko prepriča, da v tem mestu ni mogoče ponuditi ženski sprememljavanja in da je vsako pridruževanje strogo prepovedano. Zabraneje je celo skromno občudovanje. Za te prestopke so predpisane stroge kazni in zapori.

Velik štab prostovoljnih ženskih detektivov je vedno pri roki, da zasledujejo tudi nedolžne prestopke te vrste. Že navadno kočetiranje privabi te varuhinje javne morale k človeku, da se mora temeljito tudi opravičevati in izjaviti, ako poče pred policijo in v zapor. Podnevi ne vidiš deklet, ki bi se razgovarjale z mladeniči in ki bi se nahajale v družbi mož. Prigodno kramljanje in šale so izključene na cesti, v restavraciji, na železnici in v kavarni. — Za žene so v kavarnah še celo tudi rezervirane mize. Javnih hiš ali prostitutk ni v Newyorku. Vsako podpiranje nemoralnih priložnosti kaznujejo po strogih zakonih, prenočevališča za pare so zabranjena. Če zasajo prostitutko z možem v hiši, kaznujejo lastnico stanovanja in celo hišnega posestnika. Strogo je prepovedano razširjanje nemoralnih spisov.

Kdor pa pogleda ameriškanskim razmeram v obraz, spozna kmalu, da gre pri ti ameriškanski moralj le za brezmejno hinavščino.

V večernih urah zapaziš drugo sliko. V velikih vežah elegantnih hotelov in gledališč se vrše nebrojni sestanki in randevuji. V hotelih plešejo pri skoro popolnoma ugasli razsvetljavi, pri čemur kažejo žene takšne dekolteje, kakršne ne najdemo na najboljših zloglasnih evropskih redutah. Te žene pripadajo najboljšim družabnim krogom. V Newyorku najdeš brezbroj opremjenih sob, ki se oddajo poljubnemu prisilecu. Potrebno je le, da podpišeš, da prenočuješ s teboj »Zena« in stvar je v redu...

Razporoke in ločitve so na dnevnem redu. Žena omogoči navadno zaslužek in prenočenje bodočega soproga. Že tekom zaroke kupuje mož svoji zaročenici vsemogoče toaletne potrebščine, ker smatra, da spada k olik in dolžnosti Amerikanka, da je kavaler in žentimen. Žentimenstvo obstoja v kupovanju razkošnih toalet in sklinih nečimurnosti.

Amerikanci ne poznajo sentimentalnosti. Umetnost uživanja kot barbari. Ne znajo uživati radosti in lenote iluzijskega zakonskega življenja. Muzi in notranja praznina polni zakonske domove. Radi tega so brezštevne razporoke, nezvestobe in ukinkene zaroke na dnevnem redu. Vse se vrši brez velikega hrupa in javnega vpitja. Hinavščina in neotesanost povzročata, da je ameriškansko družabno življenje velika komedija. Amerikanci, možje in žene, so proizvođi krojačev, tapetnikov in mizarjev.

Čustva in občutke pač ne moreš kupovati z dolarji. V tem obstoja vsa tragedija ameriškanskega življenja, tragedija Amerikanka in sodobne Amerikanke.

NOGAVICE KLUG

so najboljše in najcenejše kajti trpežnost enega para nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

je ista kot trpežnost štirih drugih parov. 93-a

Kupite in preizkusite se!

Prosveta

— **Nedelja v Narodnem gledališču.** V nedeljo dne 6. t. m. sta v Narodnem gledališču dve predstavi. Drama vzpizori ob 8. zvečer velezabavno angleško veseloigro »Pegica moega srca«, ki je pri premieri v polni meri zadovoljila tako publiko kakor tudi kritiko ter izvrstno zabavala poslušalce. V operi pa se poje ob pol 8. zvečer Mascagnijeva opera »Cavalleria rusticana« in Leoncavallovi »Glumaci« v znani izvrstni zasedbi, le vloga Silvija poje pri tej predstavi novoangazirani član g. Janko. Predprodaja vstopnic za obe predstavi pri dnevnih blagajni v operi od 10. do pol 1. in od 3. do 5. popoldne.

— **Ljubljanska drama.** Danes zvečer ob 8. je prva repriza Petrovičeve vaške šale »Vozel«.

— **Velesesjmski repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani** se je spremenil v toliko, da se pojeta v nedeljo dne 6. t. m. operi Cavalleria rusticana in Glumaci, dočim je Aida določena za torek (praznik) 8. septembra.

— **Prihodnja repriza Hoffmannovih** pripovedk se vrši v soboto dne 5. t. m. ob pol 8. zvečer. Predprodaja pri dnevnih blagajni v operi.

— **Hoffmannove pripovedke** se pojejo danes v soboto dne 5. t. m. ob pol 8. uri zvečer v naši operi in sicer v isti zasedbi kakor pri prvi vzpizoritvi v nedeljo dne 30. avgusta.

Iz Celja

— **Tisočletnica hrvatskega kraljestva.** Sokolsko društvo v Celju priredi na praznik 8. septembra v telovadnici proslavo 1000letnice hrvatskega kraljestva s predavanjem o tej zgodovinski važnosti. Predavanje se prične ob 11. uri popoldne in je udeležba za vse oddelke obvezna.

— **Državna dvorazredna trgovska šola v Celju.** Otvoritvena služba božja bo v ponedeljek 14. t. m. ob pol 9. uri v Marijini cerkvi. V torek 15. t. m. se prične reden pouk.

— **Otvoritev Celjske koče.** Kakor smo že poročali, se boče vršila slavnostna otvoritev Celjske koče nepreklicno v nedeljo dne 6. t. m. Prireditev se prične ob 11. uri popoldne z blagoslovljenjem koče in otvoritvijo iste. Po obedu se prične planinski sejm, ki boče v svoji pestrosti in živah-

nosti nudil posetnikom dovolj različne zabave. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

— **Čebelarstvo društvo za Celje in okolico** ima dne 8. septembra na praznik ob 3. uri popoldne pri Samcu na Savi svoj občni zbor. Ob tej priliki se vrši predavanje o prezimovanju čebel.

Iz Maribora

— **»Trojčki«** ali neverjetna smola. V mariborsko bolnico so prepeljali 42 letnega M. D. iz Slovenske Bistrice. Mož je imel smolo, da se je mesto v srce ustrelil v roko. Sploh nesrečnega D. zasleduje vsepovsodi smola in ni čuda, da je resigniral na življenje. D. je namreč klub svojih prijetnosti izredno podjeten človek in velik ljubitelj nežnega spola. Primerilo se je našemu Don Juanu, da je imel kar tri ljubice naenkrat. V dno duše ga pa je zazebljo, ko je sprejel pretekli teden tri Jobova poročila. Njegove tri gracije so ga namreč po vrsti obvestile, da bo v kratkem užival očetovsko veselje. Res je prva njegova izvoljenka že pred dnevi povila krepkega kričalca, ostali dve pa še čakata na veselje dogodek. To je zagrenilo veselje tudi sicer veselemu možu in zdelo se mu je najboljšje, da na svetu slovo. Smola se ga je prijelja tudi topot in mesto v srce se je zadel v roko. Sedaj ga čaka nevhvaležna naloga: skrb za »trojčke«.

— **Prenapolnjene meščanske šole.** Iz Maribora poročajo o izrednem navalu na vse šole, predvsem pa na meščanske. Prvi razred moške in ženske meščanske šole je prenapolnjen. Na ženski meščanski šoli so morali otvoriti štiri paralelke, dočim je za prvi razred moške meščanske šole prijavljenih 400 učencev. Mestni občini dela ta naval velike skrbi in splošno se razmotri vprašanje glede zgraditve novega šolskega poslopja.

Sport

— **Ilirja : Jadran.** 6. t. m. S. K. Ilirja otvori v nedeljo jesensko nogometno sezono s prijateljsko tekmo s S. K. Jadranom. Po prvenstveni tabeli se nahaja Jadran med ljubljanskimi klubi takoj za Ilirijo; pokalna tekma med njima je končala s tesno zmago Ilirije (2 : 1). Prijateljska tekma, ki se vrši v nedeljo obeta torej napet in zanimiv boj. — Prvotno za 5. in 6. t. m. dogovorjeni tekmi Ilirije z rumunskim prvakom Kinizsi iz Temesvara odpadeta vsled težkoč s potnimi listi. — Tekma Ilirija : Jadran se prične ob 17. uri, predtekma Panonija : Ilirija jun. ob 15.30. Udeleženi trije klubi obveščajo tem potom svoje članstvo, da ima proti izkaznici pravo do nakupa mladinskih vstopnic. 1601/n

— **Vremenska napoved.** Vremenske opazovalnice napovedujejo za soboto: precej vedro, suho, po noči zelo hladno, po dnevi nekoliko toplejše vreme. — Včeraj je bilo skoro po vsi Evropi oblačno, deževalo pa je v Gradcu. Najvišjo temperaturo so imeli v Bordeauxu 29°, najnižjo v Parizu 19°

Posetnikom velesejma priporočamo naslednje trgovke:

Ne boste se kesali, ako kupite obleke za dame in gospe, se vse vrste najmodernejšega kroja, kakor tudi dežne plašče, vse modne predmete po najnižji ceni v konfekcijski in modni trgovini

FRAN LUKIC 3013
Pred škofijo 19. Pred škofijo 19.

Restavracija na „Strelišču“ 2950
pod Rožnikom se priporoča
M. in F. Balija.

J. Kostevc 2939
manufakturna trgovina
in zaloga pivov. preprog
Sv. Petra c. 4.

M. Bartl 2948
specijalna parfumerija, trgovina
rokavic in nogavic.
Ljubljana, Stritarjeva ul. 2.
Paviljon E št. 49, 51

Narodna tiskarna
Ljubljana, Knaflcova ulica št. 5.

ALFONZ BREZNIK
MESTNI TRG 3 (poleg magistrata).
Največja in najstarejša trgovina klavirjev, pianinov
in harmonijev ter vsega glasbenega orodja in
strun. Oglejte si to najpopolnejše podjetje Jugo-
slavije!
Prodaja na obroke! 2951

Ivan Jax in sin
Gospodstvska c. 2.
Velika zaloga živalnih, pl-
salnih strojev in koles.
2956

Restavracija „pri Levu“
Ljubljana
Gospodstvska c. 16.
2955

„Narodna kavarna“
Dvorski trg
Josip Carl.
2954

Hotel in restavracija „LLOYD“ 2953
Sv. Petra cesta št. 7.
Izborna kuhinja. Pristna plača
Marija Tavzes.

Marija Rogelj
manufakturna trgovina
perilo za gospe in dame.
Blago dobro, cene nizke.
Sv. Petra c. 26.
2955

Ložar & Bizjak
manufakturna, moda, konfekcija,
galanterija, modni salon ::
Ljubljana
Sv. Petra c. št. 20.
2959

Ign. Žargi
„Pri nizki ceni“
Ljubljana, Sv. Petra cesta številka 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in mod-
nim blagom ter raznim perilom in kra-
vatami na debelo in drobno. — Potreba-
ščine za krojače in šivilje. 2957

Modna trgovina
Peter Šterk
Ljubljana, Star trg št. 18.
2960

Josip Vidmar
Ljubljana
Prod. Štef. št. 19.
Tovarna dežnikov in solnih klov
2961

Foto-atelje
Ant. Uršič
(v hiši Trgovske banke)
Dunajska cesta.
2966

Elektrotovrdka
A. VERBAJS
Ljubljana 2964
Gospodstvska cesta 13 (Kotlje).

Foto-atelje
V. Bešter
Aleksandrova c. 5.
Telefon št. 524.
2967

Veletovrdka žita in vseh
vrst mlevskih izdelkov
A. Volk
Ljubljana, Resljeva c. 24
2963

Elektrotehnična dela
solidno in ceno
Ivan Mihelčič
Ljubljana, Lepi pot 12
(Mirje) 2965

Modna manufakturna trgovina 2962
Janko Češnik
Stritarjeva ulica Ljubljana Lingrjeva ulica
Priporoča pri nakupu svojo zalogo najnovejšega blaga za ženske in moške obleke, bele
in barvasto perilo, raznovrstne preproge, tekstilije, zavese, odeje itd., po nizki ceni!

Papirna trgovina
M. Tičar
Ljubljana
Šelenburgova ulica št. 1.
2963

Hotel in restavracija
Miklič
nasproti glavnemu kolodvoru
Priznana dobra kuhinja
prvovrstne plače.
2967

Ure, zlatnina, srebrnina
Ed. Škopek
Mestni trg št. 8.
Popravila točno in solidno.
2967

L. Mikuš
Mestni trg št. 15.
Tovarna dežnikov,
zaloga sprehajalnih palic.
2969

Paviljon
Vidmar nasl.
na veseljenem prostoru
velesejma.
Prvovrstna vina. — Gorka, mrzla jedila.

ZA ČASA VELESEJMA: 2968
Ob enem priporočam gostilno
„Grajška klet“ preje pri
„Fridrihu“, Mestni trg št. 13 s
svojimi pristnimi vini, dobrih
jedli in točno postrežbo.
Samo pri trvdki Jos. Selovin — Čuden, Mestni trg 13.

Nikdar ni dovolj,

da razstavite svoje blago na velesejmu, potrebno je tudi
nekaj REKLAME za svojo razstavo
v „SLOVENSKEM NARODU“
Informacije v upravi lista: Knaflcova št. 5 in na velesejmu pri našem zastopniku

Vsem obiskovalcem velesejma

se priporoča, da si ogledajo razstavo v paviljonu I št. 624, kjer
je razstavila trgovka: F. in I. Gorčičar „Pri Ivanki“, Ljub-
ljana, Sv. Petra cesta 29, predmete damske konfekcije lastnega iz-
delka in sicer: plašče, bluze, obleke, velike in male predpasnike
itd. v krasni izbiri. — V tej trgovini se dobi tudi razno moško in
žensko perilo po najnižji ceni. — Za trgovce posebno nizke cene.
Čestito trdimo: „Mali, a tem gostejši dobiček.“ 169-L

Specijalna trgovina perila
HED. SARC, LJUBLJANA,
ŠELENBURGOVA ULICA 5
Opreme za neveste
Pralnica in likalnica! — Perilo za gospe
po meri! 3000

Prodaj po nizki ceni:
(sicer že rabljeno, a vendar prav dobro še ohranjeno):
Parni kotel 25-00² kurilne plošče. — **Parni stroj**
45 HP. — **Billard**, znamka Seifert. — **Omara** za led. —
Kočijo in omnibus z navadnimi in gumi kolesi. 3208
Pojasnila daje: VRATAR v hotelu „Slon“, Ljubljana.

Makulturni papir
à kg Din 5.—
prodaja
uprava „Slovenskega Naroda“

Strojna mizararska delavnica

v bližini Ljubljane se pod ugod-
nimi plačilnimi pogoji odda v na-
jem oziroma se PRODA. Poizve
se pri ALOMA COMPANY, Ljub-
ljana, Kongresni trg 3. 169-L

L. Gerkman 2974
trgovina z usnjem na debelo ::
Ljubljana, Sv. Petra c. 71
nasproti tovarne Polak.

Najstarejša slovenska?
plekarska in litararska delavnica
Ivan Brčić, Dunajska c. 10,
se priporoča. Izvrtne točne, cene
zmerne. 179-L

Svetovna učinkovitost!
po vsem svetu zaščiten! Patenta
ključa za obleke v tolov-
niškem žepu, neobhodna vsa-
komur. Varuje vrata in stene. Se
novod lahko pritrji na en pri-
jem. Peresno lahka. Zastopana po
vsem kontinentu. Dobiva se pri
Anton Reya,
SALZBURG, Austria
Dreifaltigkeitsstrasse 13
Odda se zastopstvo za SHS

ALI OGLASI

**Malí oglasi, ki služijo v posredovanju in social-
no namene občin, vsaka beseda 50 par.
Najmanjši znesek Din 5.**

Službe
Knjigovodkinja
izurjena, zmožna tudi
vseh drugih pisarniških
del — išče službo pri
večjem podjetju. — Po-
nudbe pod „Knjigovod-
kinja/3231“ na upravo
„Slov. Naroda“.

Trg. pomočnik
špecerije ali manufak-
ture išče službo na dežel-
ni — Ponudbe pod „Voja-
ščine prost/3230“ na upr.
„Slov. Naroda“.

Vpokojenec
40 let star — išče službo
v kakšni pisarni; event-
tudi za slugo. — Ponud-
be pod Vpokojenec/3229
na upravo „Slov. Nar.“.

Strojepiska
začetnica, večja sloven-
skega, srbo-hrvaškega in
nemškega jezika — išče
službo. — Glede plače
po dogovoru. — Dopisi
pod „Strojepiska/3201“
na upravo „Slov. Nar.“.

Absolventinja
trgovske šole, večja slo-
venskega in nemškega je-
zika — išče začetno slu-
žbo. — Ponudbe pod „Za-
četnica/3203“ na upravo
„Slov. Naroda“.

Plačilni natak
išče službo za kavarno
ali večjo restavracijo. —
Dopisi pod Natak/3160
na upravo „Slov. Nar.“.

Starina
prve vrste, n. pr. pohi-
štvo, porcelan, stekleni-
ce, leseni lestenci itd. se
kupujejo in plačujejo
najbolje! — Ponudbe z
natančnim popisom in
navedbo cene na: Julij
Huebmershofen, Slob-
bermaj, Zagreb, Ilir-
1.1.a. 3274

Prodaj
Spainica
za eno osebo, masivna, z
narmornatimi ploščami
in otroški voziček — ce-
no napredaj. — Naslov
pove uprava „Slovenske-
ga Naroda“. 3222

Kuhinjska oprava
kompletna dobro ohran-
jena — se takoj prodaj. —
Dopisi pod „Ugoden
nakup/3228“ na upravo
„Slov. Naroda“.

Jedilnica
dobro ohranjena in ne-
kaj drugega pohištva —
napredaj! Prodaja se tu-
di posamezno. — Po-
nudbe pod Pohištvo/3191
na upravo „Slov. Nar.“.

Črna obleka
za srednjo postavu, sko-
ro nova — napredaj! —
Dopisi pod „Din 800
3183“ na upravo „Slov.
Naroda“.

Lepa pisalna miza
ceno napredaj. — Na-
slov pove uprava „Slov.
Naroda“. 3221

Smuči,
dobro ohranjene — na-
prodaj. — Dopisi pod
„Smuči/3199“ na upravo
„Slov. Naroda“.

Pauk
Inštruktor
čistiljski bi poučeval
2 ali 3 dijake. — Pismo-
ne ponudbe pod „In-
strukcija/3207“ na upr-
vo „Slov. Naroda“.

Ne remičnin
Enodružinska hiša
ob železnici, novo zida-
na z 12.000 m² zemlje —
napredaj za nizko ceno
Din 70.000. — Izredno
ugodna prilika! — Na-
slov pove uprava „Slov.
Naroda“. 3179

Stanovanja
Soba
s posebnim vvhodom v
mestu najraje v bližini
velesejma — išče gospo-
dična. — Cenj. ponudbe
pod „D. P./3233“ na upr.
„Slov. Naroda“.

Dijak (-inja)
se sprejme v vso oskrbo.
Soba zračna. — Gospo-
dična cesta 12/1. 3232

Sostanovalka
se sprejme k boljši dru-
žini. — Ponudbe pod
„Sostanovalka/3225“.

Zakonski nar
išče prazno sobo: po-
možnosti s souporabo
kuhinje. — Dopisi pod
„Prazna soba/3224“ na
upravo „Slov. Naroda“.

Soba s hrano
in vso skrb za dve di-
jakinji se išče v Ljubl-
ni. Zeli se konverzije
v tujem jeziku. — Dop-
si pod „Nujno/3219“ na
upravo „Slov. Naroda“.

Dva dijaka
se sprejmeta na stanova-
nje in dobro domačo
hrano. Dopisi na upravo
„Slov. Naroda“ pod „Zra-
ta soba/3227“.

Dijakinja
se sprejme na stanova-
nje in hrano. Klavir na
razpolago — Dopisi pod
„Dijakinja/3226“ na upr.
„Slov. Naroda“.

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje foto-
graf HUGON HIBSER.
Ljubljana, Valvazorjev
trg. 167-L

Hrana!
Buffet univerze „Dvorec“
priporoča okusen oben in
včerjo za 15 Din dnev-
no. 165/L

Javna dražba.
Prostovoljna javna draž-
ba pohištva se vrši dne
5. septembra ob 9. uri
dopoludne v hiši Rimska
cesta št. 10/II. — Kupci
se vabijo. 3220

Največja zaloga
in največja dvokolesa,
motorji, otroški vozički,
šivalni stroji, pnevmati-
ka Ceniki franco. Pro-
daja na obroke „Tribu-
na“ F. B. L. tovarna
dvokoles in otroških vo-
zičkov, Ljubljana, Kar-
lovska cesta 4. 160-L

Ako se hočeš
hitro in bogato
poročiti,
ne pozabi inserirati v
„Slov. Narodu“!

Oružje, municija za lov
najglasovitejših njemaških, belgijskih, španjolskih, talijanskih
i. t. d. tovarnica, stalno i u velikim količinama
na stovarištu. Za sve naše oružje dajemo pot-
punu garanciju! Trgovci i lo-
vačka društva imadu velik po-
pust! Trazite cijenike, koje ša-
ljem franco!
166/L
Prva jugoslavenska veletovardina oružja i municije
S. Kočonda -- Zagreb, Preradovićev trg broj 1.

Kupujte srečke za Sokolski Tabor!!
SIR pravi bohinjski
zajamčeno polnomasten, velikoluknjičast, ki ne zaostaja
prav nič za pravim švicarskim ementalcem, dobite le pri
Franc Žmiteku, Bohinjska Bistrica
Postrežba točna, cene nizke. — Zahtevajte ponudbe.
VELESEJEM PAVILJON „J“ št. 647.
Zastopnik **ALBIN TURK, LJUBLJANA.**

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI
specijalni predmeti brez konkurence
blago za gospe in dame,
zajamčeno iz čiste volne
čvrste kvalitete in na modernijih vzor-
cev razpoložijo po tako nizkih tovarniških
cenah več nego 40 let kot stogo solidno
svetovno znano vorniško skladišče sukna
SIEGEL - IMHOF, BRNO,
Palackeho třída 12.
Vzorec gratis in franco. Isto tudi privatno.